

Μέθοδος WebQuest: Η ένταξη του διαδικτύου στη σχολική διαδικασία με διαπολιτισμικές προεκτάσεις

Ε. Χαραλαμπίδου¹, Π. Αντωνίου², Α. Παπαγεωργίου³

¹ Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Δράμας

echarala@sch.gr

² Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΦΑΑ του ΔΠΘ

panton@phyed.duth.gr

³ Φοιτήτρια του Τμήματος Επιστημών Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του ΔΠΘ

nansy.papageorgiou@gmail.com

Περίληψη

Μια μέθοδος που στηρίζεται στο διαδίκτυο και ταυτόχρονα περιορίζει τους κινδύνους που επιφέρει η ανεξέλεγκτη χρήση του στους μαθητές είναι η μέθοδος της διαδικτυακής αποστολής (WebQuest). WebQuest είναι μια ιστοσελίδα με συγκεκριμένο θέμα που αναπτύσσεται με έξι δομικά στοιχεία: Εισαγωγή, Στόχος, Διαδικασία, Πηγές, Αξιολόγηση, Συμπέρασμα. Οι μαθητές σε ομάδες διεκπεραιώνουν συγκεκριμένες αποστολές αντλώντας τις πληροφορίες τους από προεπιλεγμένες πηγές του διαδικτύου. Η χρήση της μεθόδου τους βοηθά να αναπτύξουν γνώσεις και δεξιότητες στον τεχνολογικό, κοινωνικό, γνωστικό αλλά και πολυπολιτισμικό τομέα, αφενός αναπτύσσοντας το πολιτισμικό τους υπόβαθρο και αφετέρου δίδοντας σημαντικό ρόλο σε μαθητές με διαφορετικό πολιτισμό και γλώσσα.

Λέξεις κλειδιά: διαδίκτυο, WebQuest, σχέδιο εργασίας.

1. Συνεργατική μάθηση και ψηφιακό περιβάλλον

Οι υποστηρικτές του ομαδοσυνεργατικού κινήματος ισχυρίζονται ότι μάθηση δε σημαίνει απλά απόκτηση πληροφοριών, αλλά μια συνεχή διαδικασία επίλυσης εσωτερικών γνωστικών συγκρούσεων στο πλαίσιο της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης του ατόμου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και γι' αυτό η δημιουργία μιας παραγωγικής και συνεργατικής ατμόσφαιρας αποτελεί ουσιαστικό κομμάτι της μάθησης στο σχολείο (Ματσαγγούρας, 2004). Άλλωστε οι κοινωνικές δραστηριότητες είναι ενδιαφέρουσες για τους μαθητές, γιατί τους βοηθούν να διατηρήσουν την ενασχόλησή τους με τη σχολική τους εργασία (Βοσνιάδου, 2001) και μέσα από την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία οι μαθητές-τριες αυτενεργούν, αποκτούν υπευθυνότητα και αυτοπεποίθηση (Δερβίσης, 1998). Η συνεργασία μεταξύ των μαθητών ως μέσο για την ανάπτυξη της μάθησης γίνεται ζήτημα πρωτεύουσας σημασίας σε μαθησιακά περιβάλλοντα που χρησιμοποιείται το μοντέλο «ομάδα εργασίας» σαν κεντρικός φορέας διδασκαλίας. Τέτοια είναι και τα περιβάλλοντα που κάνουν χρήση πρακτικών δραστηριοτήτων μέσα από υπολογιστικά συστήματα που βασίζονται σε διερευνητικού τύπου λογισμικά (Χρονάκης, 2000; Sharan, 1990). Είναι σημαντική η διαπίστωση των Ράπτη και Ράπτη (2004, σ. 10) ότι «το πλαίσιο της μάθησης σε ομάδες με τη χρήση του υπολογιστή παρέχει το πλεονέκτημα της δημιουργίας συνθηκών αυθόρμητης και αποκεντρωμένης μάθησης, καθώς και της μάθησης που προέρχεται από την επικοινωνία με τους συνομηλίκους, η οποία ασφαλώς δεν υποκαθιστά την αξία της επικοινωνίας με το δάσκαλο, αλλά τη συμπληρώνει, αφού διευρύνει τις πηγές και το πλαίσιο μάθησης». Με επίκεντρο τον υπολογιστή συζητούν ιδέες, ακούν άλλους και βασίζονται στην εμπειρία και στη γνώση ο ένας του άλλου. Συχνά η διαδικασία επεξήγησης των σκέψεων τους στους άλλους βοηθάει κάθε ένα μαθητή να κατανοήσει και να μάθει με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα (www.pi-schools.gr/hdrc/material/ict/ict31.htm). Μια σύγχρονη εφαρμογή της συνεργατικής μάθησης σε συνδυασμό με το ψηφιακό περιβάλλον και τη χρήση του διαδικτύου είναι η μέθοδος WebQuest.

2. Τι είναι το WebQuest;

Το 1995, ο Bernie Dodge ανέπτυξε μια καινοτόμο μέθοδο για τη χρήση του διαδικτύου στη διδασκαλία σε οποιαδήποτε βαθμίδα εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον Dodge (1997), WebQuest είναι η εκπαιδευτική δραστηριότητα κατά την οποία οι περισσότερες ή και όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται για την επίλυση ενός προβλήματος ή για τη σύνθεση μιας γνωστικής ενότητας, προέρχονται από το διαδίκτυο. Ο Dodge (2004) προτείνει έξι δομικά στοιχεία για τη δημιουργία της μεθόδου WebQuest:

- ✓ Εισαγωγή
- ✓ Στόχος

- ✓ Διαδικασία
- ✓ Πηγές
- ✓ Αξιολόγηση
- ✓ Συμπέρασμα

Η «Εισαγωγή» είναι μια ξεκάθαρη παράγραφος που προσανατολίζει και κεντρίζει το ενδιαφέρον του μαθητή, θέτει τα στάδια για τις δραστηριότητες και παρέχει κάποιες σχετικές πληροφορίες σχετικές με το απαιτούμενο υπόβαθρο. Ο «Στόχος» είναι το πιο ενδιαφέρον κομμάτι της φόρμας WebQuest, γιατί παρέχει ένα συγκεκριμένο, εφικτό στόχο που εκεί επικεντρώνεται η ενέργεια των μαθητών και καθιστά συγκεκριμένες τις προθέσεις του σχεδιαστή. Όταν ο στόχος είναι καλά σχεδιασμένος είναι πραγματοποιήσιμος αλλά και απορροφά τη σκέψη των μαθητευομένων (Christie, 2002). Η «Διαδικασία» εξηγεί τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι μαθητές και τους παρέχει οδηγίες προκειμένου να ολοκληρώσουν τις αποστολές που τους δίνονται. Τους καθοδηγεί με ερωτήσεις για το πώς θα οργανώσουν τις πληροφορίες που βρίσκουν και πώς θα επεξεργαστούν δραστηριότητες κατανόησης και εμπέδωσης της ύλης. Οι «Πηγές» είναι οι ιστοσελίδες που είναι απαραίτητο να επισκεφτούν οι μαθητές ώστε να αποπερατώσουν επιτυχώς τις αποστολές. Όλες οι πηγές είτε προέρχονται από το διαδίκτυο είτε από έντυπο υλικό θα πρέπει να περιέχονται στη φόρμα του WebQuest, για να μπορούν να καταφύγουν οι μαθητές για αναζήτηση και επιτυχή ολοκλήρωση των αποστολών και θα πρέπει το περιεχόμενό τους να είναι σχετικό και προσανατολισμένο στο στόχο (Starr, 2002). Τέλος, η «Αξιολόγηση» αποτελεί μια ακόμη πρωτοποριακή πρόταση της μεθόδου WebQuest, γιατί μετρά τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων.

3. Εφαρμογή της μεθόδου WebQuest σε παιδιά της πέμπτης τάξης του Δημοτικού

3.1 Δείγμα

Κατά τη σχολική περίοδο 2004 – 2005 εφαρμόστηκε στα πλαίσια προγράμματος Αγωγής Υγείας ερευνητική παρέμβαση σε παιδιά της πέμπτης Δημοτικού με σκοπό την εφαρμογή και αξιολόγηση της χρήσης του διαδικτύου (Χαραλαμπίδου, κ.α., 2006). Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 205 μαθητές-τριες (107 αγόρια και 98 κορίτσια) ηλικίας 10-11 χρονών, που φοιτούσαν στην πέμπτη τάξη του δημοτικού σχολείου και προέρχονταν από σχολεία του Δήμου Δράμας. Το δείγμα χωρίστηκε σε τρεις ομάδες, ανάλογα με τον τρόπο διδασκαλίας των θεμάτων διατροφής. Η ομάδα 1 WebQuest, (N=64, αγόρια 35 και κορίτσια 29), διδάχθηκε με μια νέα μέθοδο διδασκαλίας τη διαδικτυακή αποστολή (WebQuest), δηλαδή χρησιμοποίησε υπολογιστές και διαδίκτυο και όλη διδασκαλία πραγματοποιήθηκε μέσα από ιστοσελίδες που κατασκευάστηκαν γι' αυτό το σκοπό στα πλαίσια της συνεργατικής μάθησης. Η ομάδα 2 Project (N=69, αγόρια 33 και κορίτσια 36) διδάχθηκε τα ίδια θέματα αλλά με τη μέθοδο του σχεδίου εργασίας (Project) στα πλαίσια της συνεργατικής μάθησης. Η ομάδα 3 Normal αποτέλεσε την ομάδα ελέγχου, (N=72, αγόρια 39 και κορίτσια 33) και διδάχθηκε τα θέματα διατροφής όπως αυτά περιέχονται στο βιβλίο της Φυσικής, με την παραδοσιακή μέθοδο διδασκαλίας, τη δασκαλοκεντρική. Άλλωστε κριτήριο για την επιλογή του θέματος ήταν η σχετική ύλη που περιέχεται στο βιβλίο της Φυσικής πέμπτης τάξης, ώστε να είναι η ύλη της παρέμβασης εναρμονισμένη με τα προγράμματα σπουδών. Επειδή η ερευνητική παρέμβαση περιλάμβανε το χειρισμό υπολογιστή και οι μαθητές του δημοτικού, μόνο στα τμήματα του ολοήμερου σχολείου, μαθαίνουν πληροφορική, αποφασίστηκε στην έρευνα να επιλεγούν σχολεία που είχαν τμήματα ολοήμερου και ικανό αριθμό υπολογιστών με σύνδεση στο διαδίκτυο, ώστε να υπάρχει να μπορούν οι μαθητές να χειρίζονται τους υπολογιστές

3.2 Όργανο αξιολόγησης

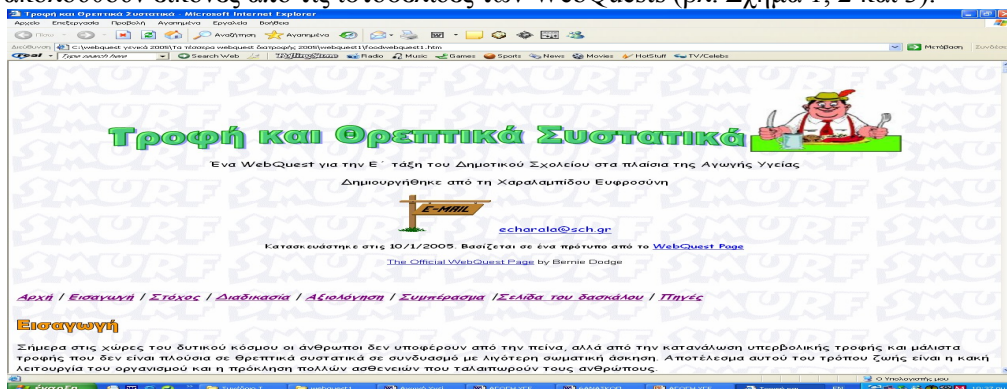
Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο γνώσεων διατροφής, ώστε να εξασφαλιστεί η ειλικρίνεια και ελεύθερη έκφραση του εξεταζόμενου (Καμπίτσης & Χαραχούσου-Καμπίτση, 1999). Πριν την έρευνα, για να διαπιστωθούν και να αποφευχθούν τυχόν δυσκολίες κατανόησης των ερωτήσεων, το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από μαθητές της πέμπτης τάξης που δε συμμετείχαν στη διαδικασία. Οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου, πολλαπλών απαντήσεων, με μία μόνο σωστή απάντηση, ενώ συμπεριλαμβανόταν και η απάντηση «δε γνωρίζω».

3.3 Διαδικασία

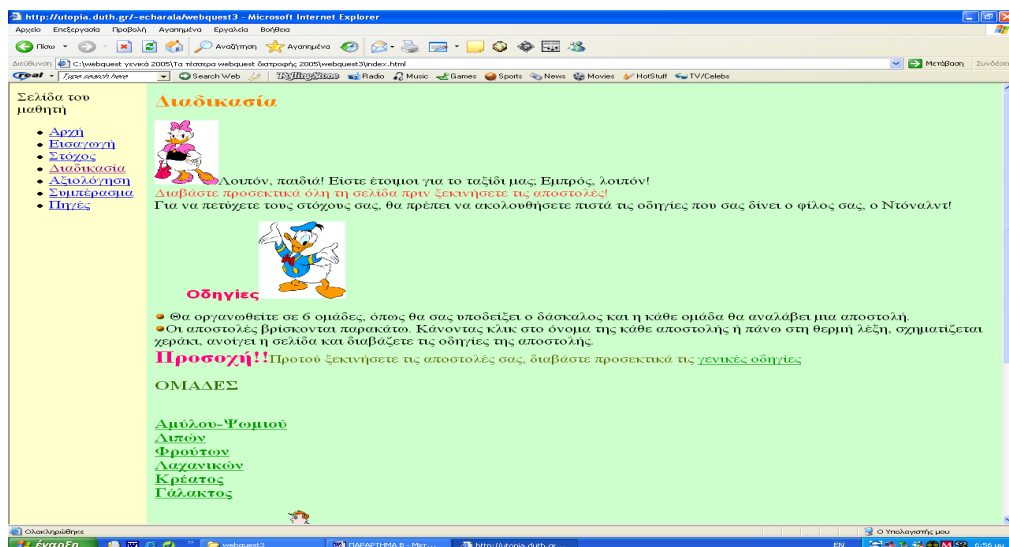
Στις πειραματικές ομάδες οι μαθητές διδάχθηκαν το θέμα: «Διατροφή και Υγεία» το οποίο χωρίστηκε σε τέσσερις ενότητες:

- ✓ Τροφή και θρεπτικά συστατικά
- ✓ Ομάδες τροφίμων
- ✓ Μεσογειακή διατροφή
- ✓ Ημερήσια γεύματα

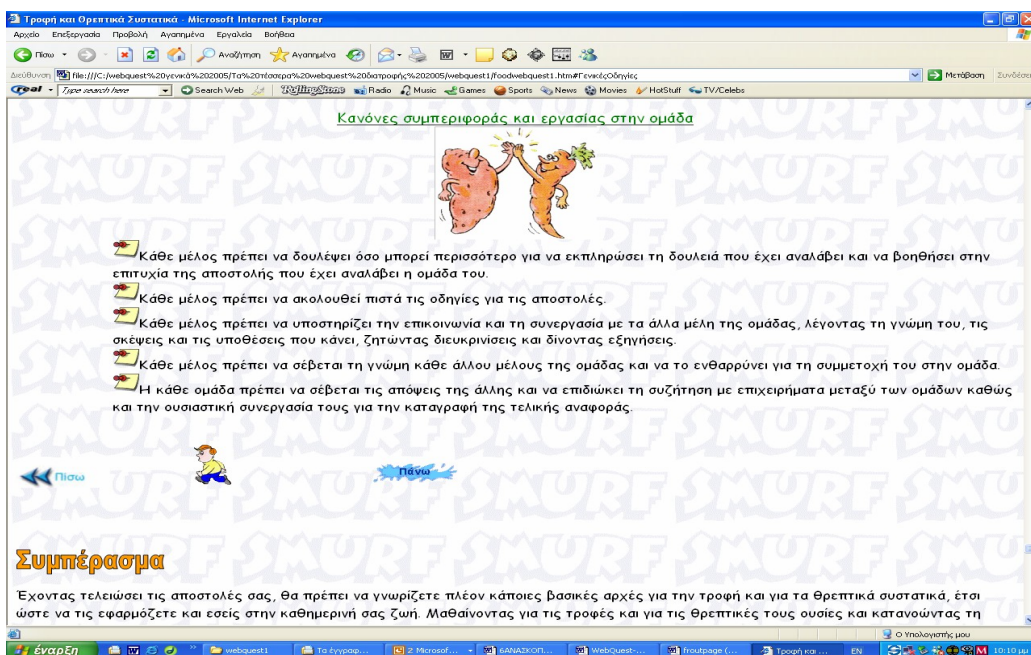
Για την ομάδα που εφαρμόστηκε η μέθοδος WebQuest, σχεδιάστηκαν τέσσερις ιστοσελίδες αντίστοιχες των θεματικών ενότητων, σύμφωνα με τις αρχές σχεδιασμού της φόρμας WebQuest (Dodge, 2004). Στην αρχική ιστοσελίδα υπήρχε το θέμα της κάθε ενότητας και οι δεσμοί στους οποίους έπρεπε να ανατρέξουν οι μαθητές για να προχωρήσουν στη διαδικασία εξερεύνησης, ανακάλυψης και επίλυσης των προβλημάτων που τέθηκαν. Τα παιδιά μέσα από την πλοήγηση ακολουθώντας τους συνδέσμους έφταναν στην εκπλήρωση των αποστολών αντλώντας πληροφορίες από τις προκαθορισμένες και συναφείς με το θέμα και την ηλικία των παιδιών διαδικτυακές πηγές, πράγμα που τους εξασφάλιζε από πιθανούς κινδύνους που μπορεί να προκληθούν από την άναρχη επίσκεψη τους (Καπερναράκου, 1998). Ο αριθμός των αποστολών αποτέλεσε τον αριθμό και την ονομασία των ομάδων σε κάθε WebQuest, αλλά και μέσα στην ομάδα το κάθε μέλος αναλάμβανε κάποια υποαποστολή (Dodge, 2001). Εκτός από τη σελίδα του μαθητή υπήρχε και η σελίδα του δασκάλου, που περιέχει οδηγίες για τον εκπαιδευτικό ως προς τη χρήση του συγκεκριμένου WebQuest. Παρακάτω ακολουθούν εικόνες από τις ιστοσελίδες των WebQuests (βλ. Σχήμα 1, 2 και 3).

Σχήμα 1: Αρχική σελίδα της ενότητας «Τροφή και θρεπτικά συστατικά»

Σχήμα 2: Διαδικασία από την ενότητα «Ομάδες τροφίμων»

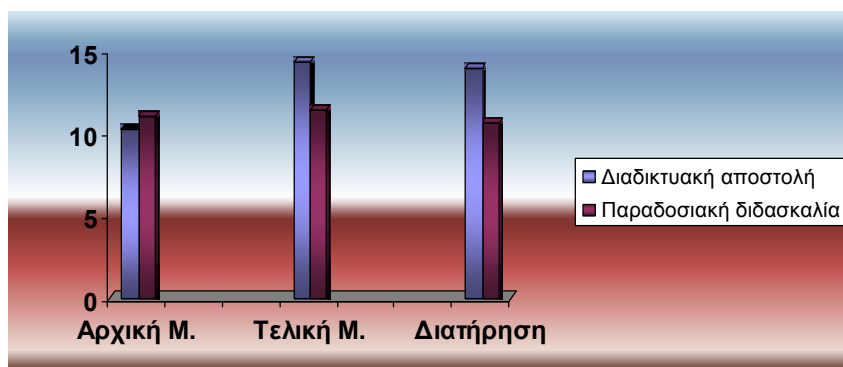
Σχήμα 3: Κανόνες συμπεριφοράς και εργασίας στην ομάδα

Η πειραματική παρέμβαση είχε διάρκεια 8 εβδομάδες και αφιερώθηκε ένα δίωρο τη βδομάδα. Υπήρξαν τρεις μετρήσεις, μέσω του ερωτηματολογίου των γνώσεων, η αρχική, που εφαρμόστηκε πριν την έναρξη της παρέμβασης, η τελική με τη λήξη, και η τρίτη μέτρηση που πραγματοποιήθηκε 15 μέρες μετά τη λήξη του προγράμματος για την αξιολόγηση διατήρησης της γνώσης.

Το παραγοντικό μοντέλο ήταν 3X3X2 με μη επαναλαμβανόμενους παράγοντες, τους παράγοντες «ομάδα μεθόδου διδασκαλίας» και «φύλο» και επαναλαμβανόμενο τον παράγοντα «μέτρηση» με τρεις βαθμίδες (αρχική, τελική, διατήρηση). Το επίπεδο σημαντικότητας ορίστηκε στο .05

4. Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι ο παράγοντας «φύλο» δεν επέδρασε ($F_{(2,398)}=0,415$, $p>0,05$) σε καμία από τις μετρήσεις, όμως σημαντική ήταν η επίδραση του παράγοντα «μέθοδος διδασκαλίας». Έτσι, η ομάδα 3, που ακολούθησε στη διδασκαλία τον παραδοσιακό δασκαλοκεντρικό τρόπο σημείωσε τις χαμηλότερες επιδόσεις και στις δύο επαναλαμβανόμενες μετρήσεις, μετά τη λήξη της παρέμβασης. Ενώ, οι ομάδες 1 και 2, που εφαρμόσαν τις καινοτόμους μεθόδους διδασκαλίας (WebQuest και Project αντίστοιχα), κατέδειξαν υψηλές επιδόσεις στην τελική και στη μέτρηση διατήρησης.

Σχήμα 4: Οι απαντήσεις των μαθητών στις τρεις μετρήσεις

Αν και οι δύο προαναφερόμενες ομάδες (1 και 2) δε φάνηκε από τα αποτελέσματα της έρευνας να παρουσιάζουν μεταξύ τους στατιστικά σημαντικές διαφορές, αξίζει να παρατηρηθούν οι επιδόσεις των συμμετεχόντων σε σχέση με τις μετρήσεις και με το φύλο και να συγκριθούν οι μέσοι όροι, για να δοθεί σωστότερη ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Έτσι, η ομάδα WebQuest, ενώ ξεκίνησε με χαμηλές επιδόσεις κατά την αρχική μέτρηση ($M_1=10,23$), παρουσίασε αύξηση κατά την τελική μέτρηση ($M_2=14,28$) με αντίστοιχες τιμές στην ομάδα Project ($M_1=10,72$ και $M_2=14,1$), ενώ ήταν μικρότερη η μείωση που υπέστη

κατά το τεστ διατήρησης της γνώσης ($M3=13,87$), που εφαρμόστηκε μετά από διάστημα 15 ημερών, σε σχέση με την ομάδα Project ($M3=13,70$), (Σχήμα 4).

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι σε ερωτήσεις που δεν είχε προηγηθεί η σχετική διδασκαλία και οι έννοιες ήταν καινούριες για τα παιδιά στην αρχική μέτρηση, η συχνότητα των απαντήσεων κυμάνθηκε σε μεγάλα ποσοστά μεταξύ του «δε γνωρίζω» και της «λάθος» απάντησης. Έτσι για παράδειγμα στην ερώτηση 1 «Ποιες από τις παρακάτω πηγές αποτελούν την κυριότερη πηγή ενέργειας για τον ανθρώπινο οργανισμό;» από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι σε οι μαθητές-τριες που διδάχθηκαν με τη μέθοδο WebQuest, ενώ στην αρχική μέτρηση το ποσοστό της λάθος απάντησης ήταν 85,9% και της σωστής μόλις 7,8%, στην τελική και στη μέτρηση διατήρησης τα ποσοστά της σωστής απάντησης παρουσίασαν σημαντική άνοδο (και μάλιστα στο τεστ διατήρησης της γνώσης) (48,4%, 50,0%). Αυτό επιβεβαιώνει και τον ισχυρισμό των Coggin, Finkenberg και Morrow (1997) ότι η διαθεσιμότητα των ηλεκτρονικών πηγών βοηθά τους μαθητές στην εργασία τους, αλλά και ισχυροποιεί τη θέση ότι η διδασκαλία με τη χρήση του υπολογιστή υπερτερεί έναντι της παραδοσιακής μεθόδου διδασκαλίας, όσον αφορά τη μάθηση δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη και η επίλυση προβλήματος (Safrit, Ennis & Nagle, 1988; Bowman, 1995). Από την άλλη, η ομάδα Project στην αρχική, τελική και στη μέτρηση διατήρησης είχε αντίστοιχες τιμές για τις λάθος απαντήσεις 80,0%, 67,1% και 64,3% και η ομάδα Normal 80,3%, 84,5% και 77,5% επί του συνόλου της κάθε ομάδας. Συνεπώς, παρόλο που οι ομάδες WebQuest και Project δεν είχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε όλο το ερωτηματολόγιο, σε ύλη που για πρώτη φορά διδάχθηκαν οι μαθητές-τριες, η ομάδα WebQuest παρουσίασε αποκλίσεις σε σχέση με την ομάδα Project. Πράγμα που επιβεβαιώνει τους εμπνευστές της μεθόδου ότι ο σχεδιασμός των WebQuests και η χρήση του διαδικτύου σε συνδυασμό με τις νέες παιδαγωγικές αρχές, προβάλλει καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα. Και όπως δηλώνει ο Tom March (2005) τα αποτελέσματα από την ανάπτυξη των WebQuests ίσως είναι η καλύτερη επιβεβαίωση για την ενσωμάτωση του διαδικτύου με τους εκπαιδευτικούς στόχους και λέει χαρακτηριστικά ότι τα καλά νέα δεν είναι ότι το διαδίκτυο είναι τόσο χρήσιμο στην εκπαίδευση, αλλά ότι χρησιμοποιείται αποτελεσματικά για να την ανάπτυξη της μάθησης των μαθητών.

Αν ληφθεί υπόψη ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προτείνει να διδάσκεται η πληροφορική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση με την ολιστική προσέγγιση (Αναστασιάδης, 2003), τότε είναι φανερό ότι η μέθοδος WebQuest αποτελεί εφαρμογή αυτών των επιταγών, γιατί προσεγγίζει τα γνωστικά αντικείμενα με ολιστικό και διαθεματικό τρόπο, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και την καθοδήγηση στην ερευνητική διαδικασία (Κουφόπουλος & Μούκα, 2004).

Τέλος, η μέθοδος WebQuest προσαρμόζει το διαδίκτυο στη διδασκαλία και οι δάσκαλοι με τους μαθητές μπορούν να εκμεταλλευτούν το διαδίκτυο παρά να συντριφθούν και να αποθαρρυνθούν από το τεράστιο μέγεθός του (Yoder, 1999).

5. Διαπολιτισμικές προεκτάσεις της μεθόδου WebQuest

Οι ιστοσελίδες WebQuests αποτελούν ένα πρωτοποριακό περιβάλλον μάθησης και φέρνουν το διαδίκτυο στην υπηρεσία της εκπαίδευσης, γιατί οι μαθητές μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο καθοδηγούμενοι από τις οδηγίες και μέσα από προεπιλεγμένες πηγές. Επίσης, δίνουν τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να εντάξει το διαδίκτυο στη διδασκαλία και να προσεγγίσει τις διαπολιτισμικές διαστάσεις της εκπαίδευσης, γιατί οι μαθητές/τριες μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες σε διαφορετικές πηγές από αυτές που συνήθως χρησιμοποιούν στην τάξη, να δουν ιστοσελίδες που προέρχονται από άλλες χώρες, πράγμα που θα τους επιτρέψει να γνωρίσουν και διαφορετικούς πολιτισμούς, ιδέες και απόψεις, ενώ θα τους δώσει τη δυνατότητα να νιώσουν τη χρησιμότητα της εκμάθησης ξένων γλωσσών. Από την άλλη αλλοδαποί μαθητές ή ομογενείς ή Έλληνες μετανάστες που επαναπατρίστηκαν έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν το γλωσσικό και πολιτισμικό τους πλούτο από τη μια ορίζοντας ένα σημαντικό ρόλο στον εαυτό τους και από την άλλη δίνοντας την ευκαιρία στους συμμαθητές τους να κατανοήσουν και να αποδεχθούν ο ένας τον άλλο. Αυτή η αμφίδρομη σχέση δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές της τάξης και του σχολείου γενικότερα να δεθούν μεταξύ τους, να γνωρίσουν και να αποδεχθούν το διαφορετικό και συνάμα να αναγνωρίσουν τα οφέλη του. Άλλωστε όπως αναφέρουν και ο Πετράκης κ.α. (2008) η μάθηση που υποστηρίζεται από υπολογιστή και πραγματοποιείται με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, μπορεί να δημιουργήσει αυτές τις συνθήκες συνεργασίας μεταξύ των μαθητών που θα βοηθήσουν στη σχολική ένταξη των μεταναστών. Και συνεχίζουν ότι η μέθοδος WebQuest, η οποία είναι ένας τύπος δραστηριότητας που χρησιμοποιείται ιδιαίτερα σε αγγλόφωνα σχολεία και επιστημονικά ιδρύματα, αποσκοπεί στην αξιοποίηση της πληθώρας των πληροφοριών που παρέχεται από το διαδίκτυο. Και επειδή από το 1989 και σταδιακά μέχρι σήμερα ο μαθητικός πληθυσμός της χώρας μας από εθνικά

ομοιογενής έχει καταστεί πολυπολιτισμικός, η αναγκαιότητα για τη διαπολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης είναι προφανής (Παπάζογλου, 2008).

Οι συνεργατικές δραστηριότητες, το διαδίκτυο και η μέθοδος WebQuest μπορούν να προσφέρουν σημαντικά στην ομαλή σχολική ένταξη των μεταναστών και στην αποδοχή τους από τη μαθητική κοινότητα, γιατί όλοι μπορούν να πάρουν το δικό τους σημαντικό ρόλο κατά την μαθησιακή εξέλιξη. Όπως αναφέρει ο Νικολάου (2005), το σημερινό σχολείο πρέπει να είναι ένα σχολείο για «όλους», ένα σχολείο «ένταξης των «άλλων», ένα σχολείο που θα σέβεται, θα αναγνωρίζει και θα λαμβάνει υπόψη του τους ιδιαίτερους πολιτισμούς στηριζόμενο στην αναγνώριση της ετερότητας, στην κοινωνική συνοχή, στην ισότητα και στη δικαιοσύνη.

Βιβλιογραφία

- Christie, A. (2002). *What is a WebQuest?* <http://www.west.asu.edu/achristie/675wq.html>
- Coggin, N., Finkenberg, M. & Morrow, J. (1997). Instructional technology in higher education teaching. *Quest*, 49(3), 280-290.
- Dodge, B. (1997). *Some thoughts about WebQuests*. http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.html
- Dodge, B. (2001) *Focus five rules for writing great WebQuests*. *Learning and Leading with Technology*. Retrieved July 11, 2001 from the World Wide Web: http://www.iste.org/L&L/archive/vol28/no8/featured_article/dodee/index.html
- Dodge, B. (2004). *WebQuest Homepage*. <http://webquest.sdsu.edu/>
- March, T. (2005). Why WebQuests? An introduction. <http://www.ozline.com/webquests/intro.html>
- Sharan, S. (1990). *Cooperative Learning: theory and research*. New York: Praeger Press.
- Starr, L. (2002). *Creating a WebQuest: It's easier than you think!* http://www.educationworld.com/a_tech/tech/tech011.shtml
- www.pi-schools.gr/hdte/material/ict/ict31.htm. Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας προσφέρουν δυνατότητες για αποτελεσματική ομαδική εργασία.
- Yoder, M. (1999). The student webquest. *Learning and Leading With Technology*, 26 (7):6-9, 52-53.
- Αναστασιάδης, Π. (2003). Διαμόρφωση πλαισίου για την Εισαγωγή των Νέων Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών στα Προγράμματα Σπουδών των Παιδαγωγικών Τμημάτων του Ελληνικού Πανεπιστημίου. *Επιστημονικό Βήμα*, 2, 44-54.
- Βοσνιάδου, Σ. (2001). *Πώς μαθαίνουν οι μαθητές*. <http://www.e-yliko.sch.gr>
- Δερβίσης, Σ. (1998). *Οι μαθητές μιας τάξης ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοκεντρική διδασκαλία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Καμπίτσης, Χ. & Χαραχούσου-Καμπίτση, Υ. (1999). *Τεχνικές έρευνας στις αθλητικές επιστήμες*. Θεσσαλονίκη: Μαϊάνδρος.
- Καπερναράκου, Κ. (1998). Το παιδί στο διαδίκτυο. Επτά ημέρες, αφιέρωμα στο Ίντερνετ. Εφημερίδα: *Καθημερινή*, (1/2/98).
- Καπερναράκου, Κ. (1998). Το παιδί στο διαδίκτυο. Επτά ημέρες, αφιέρωμα στο Ίντερνετ. Εφημερίδα: *Καθημερινή*, (1/2/98).
- Κουφόπουλος, Ι. & Μούκα, Γ. (2004). Ένας νέος τύπος εκπαιδευτικής δραστηριότητας που εντάσσει και αξιοποιεί το διαδίκτυο ως πηγή πληροφοριών και δραστηριοτήτων. 4ο Συνέδριο ΕΤΠΕ. 29/09 - 03/10/2004. Παν/μιο Αθηνών, 591-596.
- Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Νικολάου, Γ. (2005). Διαπολιτισμική διδακτική: Το νέο περιβάλλον – Βασικές αρχές. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπάζογλου, Ι. (2008). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο δημοτικό σχολείο. *Επιστημονικό Βήμα*, 9, 81 – 87.
- Πετράκης, Π., Μπερελή, Π., Σιασιάκο, Κ., Κοτσάκη, Β., Λαζακίδου, Γ. & Τρούκη, Π. (2008). Διαχείριση Πολυπολιτισμικότητας στο Σχολικό Περιβάλλον. Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κ.Π.Σ. του ΥΠΕΠΘ.
- Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2004). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας: Παιδαγωγικές δραστηριότητες* (τόμος Β). Αθήνα: Εκδόσεις, Α. Ράπτη.
- Χαραλαμπίδου, Ε., Αντωνίου, Π., Παπαγεωργίου, Α. & Ντιβέρη, Π. (2006). Οι νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο ως εργαλείο μάθησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου: *Παιδαγωγικά τμήματα: παρελθόν, παρόν και μέλλον*. Αλεξανδρούπολη, 3,4 και 5 Νοεμβρίου 2006. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Χρονάκη, Α. (2000). Συνεργασία μαθητών σε ομάδες: Μια προσέγγιση από την πλευρά των εκπαιδευτικών. *Σύγχρονη εκπαίδευση*, 112, 38-49.